

**DWAAL
ZACHT**

LORE MUTSAERS

DWAAL
ZACHT

 | LANNOO

Voor mijn ouders, mijn broer
en voor zij die durven dwalen

Lucas

MAANDAG 13 MAART 2017

04:45

Mijn nieuwe leven begon met een Tipp-Ex-pen. Het academiejaar is nog maar halverwege, maar ik ben op dreef. Ik heb vrienden gemaakt, spieren gekweekt, vijfhonderd volgers op Instagram en draai de meisjes in een mum van tijd rond mijn vinger. Mijn glimlach op foto's is geloofwaardiger dan ooit. Een briefje van vijf euro terugvinden in mijn achterzak? Pure rijkdom! Het is waar dat ik me anders voordoe dan ik ben, maar ik heb tijd in te halen en een snelle versie van mezelf is daar nu eenmaal voor nodig.

Ik heb op vandaag gewacht en gewacht, achttien zinloze jaren wou ik erbij horen. In het begin leek het me een haalbaar doel, maar al snel klasseerde ik het als een Jommekesrealiteit. Ik had een schat van een moeder, ja, maar een zus die enkel zwarte kleren droeg en een vader die na elk oudercontact heisa maakte over mijn gebrek aan mannelijkheid wanneer mijn titularis nog maar voorzichtig had laten vallen dat ik meer van me moest leren afbijten. Pedagogisch verantwoorde taal voor: hij laat te vaak met zijn voeten rammen. Ik had gezegd tegen mijn vader dat het zou helpen als ik nu eindelijk eens zakgeld zou krijgen. Vakanties met Jongerentravel,

smalle jeansbroeken, een iPod en festivaltickets lagen ver buiten mijn bereik. Had ik Tipp-Ex (in een potje!), dan had de rest een inktwisser. Het lukte me niet om met de stroom mee te gaan, laat staan ertegenin te zwemmen. Ik was de jongen, de loser, de sukkel, de idioot met de Eastpak die aan de oever zat te kijken naar passerende klasgenoten met Carhartt- of Dakinerugzakken. De rangorde was bepaald. Dat diezelfde Eastpak nu opnieuw in de mode is, frustreert me nog het meest.

In die tijd geloofde ik dat de aarde plat was en dat ik eraf zou vallen. Zo erg was het met mij gesteld. Ik vermeed het om vrienden mee naar huis te nemen, daarna om vrienden te maken. Omdat ik mijn klasgenoten nooit thuis uitnodigde, werd ik na een tijd zelf niet meer uitgenodigd. Dat was een van de eerste ongeschreven, maar altijd weer heersende wetten waaraan ik me besloot te onderwerpen. Het doet er nu niet meer toe, ik ben vertrokken en Columbus wist ook niet wat hij zou aantreffen, toch?

Het tweede dat ik deed toen ik op de eerste zaterdag van mijn nieuwe leven in Antwerpen de bus uit stapte (eerst had ik besloten om een sigaret op te steken), was de Acco plunderen. Op aanraden van Claire kocht ik markeerstiften in groen (titels), oranje (namen of tussentitels) en geel (definities of theoretische begrippen). Zij gebruikte nooit meer dan drie kleuren in haar syllabi. Mijn oog viel ook nog op vier Atomaschriften, twee zwarte vulpennen, een Tipp-Ex Pocket Mouse, een elektrische potloodslijper, een vulpotlood, een gewoon potlood, balpennen (rood, groen, blauw) en een kneedgom. Ik kreeg er een kick van en nam me voor om bij het begin van elk academiejaar mijn weekbudget daar te spenderen. Alleen die Tipp-Ex Pocket Mouse gebruikte ik uiteindelijk nooit. De tape haal je er zo weer af volgens mijn vriend Bruno en dus heb ik die broel toch maar geruild tegen een Tipp-Ex-pen. Die leen ik uit aan domme meisjes die er stippen mee op hun roodgelakte nagels zetten, slimme meisjes met rode wangen van de inspanning en een paniekerige blik als ze een fout schrijven, geile meisjes die op het uiteinde ervan zuigen, en aan Bruno natuurlijk.

Ik zet een potloodstreepje op de kastdeur. Het zijn er negen nu. Negen streepjes, negen gezichten, namen die ik vergeten ben of waarnaar ik nooit gevraagd heb. Selectief geheugenverlies of mijn tong regelmatig kwijtspelen, het doel heiligt de middelen. Op een dag gom ik de streepjes uit, laat ik deze kast achter, voor de volgende huurder, loop ik naar buiten zonder me een van die meisjes te herinneren. Net nog nodigde ik mezelf uit op het kot van het laatste streepje. Eentje uit een studentenclub deze keer. Warmbloedige meisjes met jurkjes in maart zijn handig. Ik trok haar slipje naar beneden, over haar knieën, haar enkels. Even bleef het haken aan een van haar tenen.

Ze zat bij de Wikings, een lint met rood en wit. Ik zat nergens bij, maakte haar wijs dat ik al een behoorlijk druk sociaal leven had en er daarom onmogelijk een presidium bij kon nemen. Blijkbaar vond ze dat aantrekkelijk. Wat ik van haar vond, had ze me gevraagd. Ik zeg nooit dat ik hen knap, slim of grappig vind.

‘Ik krijg weinig hoogte van u. Een beetje mysterieus dus.’

Die zin werkt altijd.

‘Mysterieus’, had ze herhaald, met een blos op haar wangen. Of was ze iets te royaal geweest met blush?

Dan stel ik hun vragen, raak ik uitermate geïnteresseerd in een of ander studieproject, in hun familiegeschiedenis of hobby’s. Ik luister. Weinig mannen hebben echt leren luisteren. Ze zijn te vaak zichzelf.

‘Zal ik de rest ook uittrekken?’ had ze gevraagd.

Zwijg toch, mens, dacht ik. En ze zweeg. Ik ga je hier en nu neuken met je kleren aan, dat natte slipje uitgezonderd. En ik deed het. Daarna zei ik dat ik ’s morgens vroeg op moest. Ik liet haar haar gsm-nummer noteren, want de batterij van mijn gsm was ondertussen leeg. Haar mijn nummer geven? Nee, zo zot ben ik niet. Met wat gelul over hoe oldskool en romantisch zo’n papiertje wel niet is, krijg ik hen meestal wel zo ver. Voor de zekerheid zette ze haar naam eronder. Op weg naar mijn eigen studentenhuus smeed ik het papiertje in een vuilnisbak.

Ik trek mijn broek naar beneden, laat mijn boxershorts tot net onder mijn penis zakken en ga met mijn duim over de blauwe aders. Hij ziet rood, maar is weer stijf en klopt. Ze was niet nat genoeg geweest. Al haar vocht had waarschijnlijk in dat slipje gezeten. Jammer. Zou ze het nu voelen kleven? Ik trek mezelf af. Mijn zaad moet eruit. Als ze me beter had gekend, had ze misschien gevraagd of ik het wat romantischer kon aanpakken. Niet één keer raakten mijn lippen de hare. Kreunde ze eigenlijk wel? Ik was het zaad van mijn hand, trek een schone boxershorts aan en zoek in de achterzak van mijn jeans naar mijn enige echte trofee van de avond. Een pakje Lucky Strike, buiten gevonden op de vensterbank. Een pakje geluk. Ik rook de sigaret tot de filter op, druk ze uit en schiet de peuk uit het open venster. Daarna kruip ik in bed. Ik denk aan Claire. Aan hoe ze vier jaar geleden in de badkamer voor mij stond. Ze was het eerste en voorlopig het laatste meisje dat ik naakt zag.

Zonder te kloppen storm ik de badkamer binnen om mijn pot wax te halen. Ik heb de gel-periode net achter mij gelaten, een stevige vetkuif is voor jongens onder de vijftien. Op aanraden van kapper Eddy ben ik gegaan voor een warrig kapsel en daar hoort die wax bij. Ultra Wax van het merk Taft. Ik ben trots. Ik geloof Eddy, dat hij altijd het beste met me voorheeft, dat hij mijn leven net heeft veranderd, in een paar knippen van mij een populaire gast heeft gemaakt. Er zit nog schuim op Claires onderrug. In plaats van haar lichaam te bedekken met de handdoek gooit ze haar hoofd voorover, zodat haar lange haren als de twijgen van een treurwilg boven de badkamertegels wiegen. Daarna draait ze de handdoek eromheen, recht haar rug en staat daar met die tulband op haar hoofd. Ze haalt haar oren er behoedzaam onder vandaan.

‘Allee, Lucas,’ lacht ze, ‘nog nooit een naakte vrouw gezien?’

‘Sorry.’

‘Maakt toch niet uit. Ge zijt mijn broer. Familie onder elkaar.’

‘Hippie’, antwoord ik, ik trek de lade open en graai naar het potje wax als een roofvogel naar zijn prooi. Ik durf haar niet aan te kijken. Ik weet

dat er een kans bestaat dat mijn blik zich van de hare loskoppelt en afglijdt naar de rest van haar lichaam, net zoals in de films. Wat moet ik dan van mezelf denken? Dat ik Claire sexy vind? Of dat ik gewoon nieuwsgierig ben? Nee, die vragen wil ik mezelf niet stellen. Ik loop naar de deur, mijn gezicht naar de grond gericht.

‘Lucas, ge vergeet...’

Ach Claire, ja, ik weet dat ik mijn gsm vergeet. Doe godverdomme toch eens kleren aan. Familie onder elkaar. Als iedereen nu eens zou beginnen met de badkamerdeur op slot te draaien.

‘Zolang ge kunt denken, kunt ge van uzelf ook denken dat ge mooi zijt. En wat ge denkt, zijt ge ook’, hoor ik haar drie kwartier later aan de telefoon zeggen tegen Peggy, haar beste vriendin. Claires versie van *je pense, donc je suis* in de praktijk gebracht. Peggy heeft het niet getroffen met haar naam en blijkbaar ook niet met haar lichaam. Mijn zus spreekt weer. Wat zeg ik? Ze ratelt aan één stuk door, als een te slap hangende fietsketting over kas-seien van ditjes en datjes. Claire is duidelijk van plan om nog een paar kilometers te doen. Ik kan niet langer wachten, ik moet vertrekken naar de jaarlijkse fuif van het voetbal, ik moet weer naar binnen, nu.

‘Jezus, Claire. Ge ziet iedereen maandag toch’, zeg ik als ik de deur weer open. Gelukkig heeft ze ondertussen haar jeans en T-shirt aangetrokken.

‘Een maandag op kot is heel anders. Het betekent niet per se dat ge uw vrienden ziet. En vrienden die iets anders studeren al helemaal niet. Ge zult dat nog wel zien.’ Ratel, ratel. Ze pakt mijn gsm, die naast de wastafel ligt, en duwt die in mijn handen. ‘Peggy? Ah, ge zijt er nog... Ja, Lucas weer. Maar dus...’ zegt ze en ze wappert me met haar vrije hand weer richting de deur. De snelheid waarmee haar woorden elkaar opvolgen wordt als het zachte gezoem van een koelkast, bijna even vertrouwd als mijn eigen ademhaling. Het brengt me kalmte en rust, overstemt al mijn gedachten. De waarheid is dat ik me eindelijk goed voel. Claire is terug. Meteen verandert mijn geluksgevoel in schaamte, want het besef dat Claire een hele tijd is weggeweest bekruipt me. Heb ik haar gevraagd waarom ze zich al die tijd van mijn vader, mijn moeder en mij afsloot? Heb ik gevraagd hoe het met haar ging? Wat ze allemaal voelde toen oma stierf? Als ik een slechte broer ben geweest, zou ze dat dan durven zeggen?

Claire heeft altijd goed op mensen kunnen inpraten, vooral op ongelukkige mensen. Dat denk ik toch, want ik heb de stem aan de andere kant van de lijn, meestal die van Peggy, nooit gehoord. Claire praat al zolang ik me kan herinneren. Ze voert gesprekken. Ook met zichzelf. Vanaf haar veertiende begon ze te telefoneren. Omdat mijn vader de rekeningen nauwlettend in het oog hield, was het veiliger om ergens anders de hoorn van de haak te halen dan thuis.

Elke zondag gingen Claire en ik bij oma eten en mocht Claire telefoneren met wie ze maar wou. Ondertussen had mijn vader seks met mijn moeder. Dat vertelde Claire me vorig jaar. Nog altijd vind ik dat een onwerkelijk idee. Niet omdat twee geliefden geen dag mogen uitkiezen waarop ze met elkaar vrijen. Eerder omdat ik mijn vader en moeder nooit heb gezien als twee mensen die elkaar liefhebben. Ik kan dus niet anders dan me voorstellen hoe er op zondag een geforceerd tafereel plaatsvond, waarbij mijn vader een verlangen had en mijn moeder dat moest inlossen. Een transactie voor het huishoudgeld waarmee zij elke zaterdag stevast eerst naar de Aldi ging, twee dorpen verder, en vervolgens naar de Delhaize voor de 'speciallekes'. Ik durf mijn moeder nog altijd niet te vragen of ze daarom op zondagavond een lang bad nam en daarna zonder avondmaal in bed kroop terwijl mijn vader in de zetel pizza at. Want dat merkte ik wel op als vijftienjarige, en wanneer oma in herhaling viel en ik Claires telefoongesprekken niet afluisterde, dacht ik er ook aan.

Ik denk tegenwoordig vaker aan die avond in de badkamer. Aan de relatie die Claire toen al had met de natuur. Met haar eigen natuur. Ik geloof dat ze geen complexen heeft over haar lichaam. Dat haar heupen net iets te breed zijn, er wel eens een onderhuidse puist aan de oppervlakte komt en haar armen een tikje te lang zijn, maakt Claire weinig tot niets uit. Zolang ze haar gedachten maar kan sturen. Dat kan ze niet altijd met een brein als het hare. Het enige waarover ze zich daarom zorgen maakt is dat brein, over hoe het vanaf een bepaald moment te kampen zou krijgen met litte-

kens en verzakkingen, waardoor haar gedachten droog, oud en lelijk zouden wegwijnen, en zij stuurloos zou achterblijven. Dat zou het ergste zijn wat haar zou kunnen overkomen.

Haar brein doet soms ruig en weerbarstig, maar die avond in de badkamer luidde een goede periode in. Wist ik veel dat het aan die Prozac lag. Claire was net negentien geworden en ongeveer een halfjaar daarvoor was oma overleden. Oma was een jaar lang ziek geweest en ik had gezien hoe mijn zus in die periode angstig en onrustig werd. Ze liep gejaagd door het huis, haar voetstappen denderden de trap op en af. Ik weet dat ze me soms zocht, ik zag de klink bewegen, alsof ze even klappertandde, maar elke keer opnieuw zette ik op zulke momenten het volume van mijn mp3-speler hoger. Ik wist al wat ze zou zeggen, namelijk dat er iets mis was met ons gasfornuis. Of dat ze zeker wist dat ze ziek zou worden van alle troep, net als oma. Claires angst om ziektes te krijgen van de troep in de lucht, in de bodem, in ons eten en in de waterleidingen uitte zich al snel in felle overtuigingen. Alles werd erbij gesleurd: de politiek, de multinationals, de vleesindustrie en de klimaatopwarming. En soms smolten die vier ook samen.

‘Oma is gewoon oud’, probeerde ik eerst nog.

Al gauw begon mijn moeder allerlei producten bij lokale landbouwers te kopen. Mijn vader kon het niet verdragen en noemde Claire een mislukte activiste die haar argumenten baseerde op onnauwkeurig onderzoek van pseudowetenschappers of een clubje linkse geitenwollensokken-clowns. Hij lachte Claire uit toen bleek dat het knobbeltje in de buurt van haar bikinilijn (ze legde me in detail uit waar het zat, ze wou het me zelfs laten zien, maar op dat moment kon ik dat deel van het lichaam nog niet bekijken als een lichaamsdeel zoals een ander) een ingegroeid haartje bleek te zijn. Van voorverpakte salades kreeg ze diarree, van schermkijken kreeg ze zoveel hoofdpijn dat het bijna niet anders kon of er ontwikkelde zich een tumor boven haar rechteroog. Een piepende ademhaling, een pijscheut in haar borststreek, werkelijk alles kon haar einde betekenen. Claire werd een hypochonder die alleen nog sprak over

haar mogelijke aandoeningen. Ik liet haar begaan, het kostte me te veel energie om met haar in discussie te gaan.

Kort voor oma's dood begon Claire dwangmatig gedrag te vertonen. De dokters gaven oma nog een paar weken. Claire kon niet verkroppen dat ze geen chemo en bestraling meer wou proberen. Oma had de dood aanvaard, maar Claire begon stekkers uit stopcontacten te trekken voordat ze ging slapen, dingen in een bepaalde volgorde te doen (zich ontschminken, tandenpoetsen, pyjama aandoen, naar het toilet gaan, lezen, naar het toilet gaan – eerst leek het nog een efficiënte routine). Als ze die handelingen niet uitvoerde, zou oma sterven. Daar was mijn zus van overtuigd.

'Ze laat mij in de steek', had ze op een avond gezegd, nadat we oma waren gaan bezoeken in het ziekenhuis. 'Ze wil niet vechten. En ik heb haar nodig.'

Dat was waar. Claire had oma nodig om haar evenwicht te bewaren. Verdomd hard nodig zelfs. Ze ging nog vaker langs, maar de dag dat oma belde, misschien nog een paar laatste dingen wou zeggen, nam Claire niet op. Mijn vader had haar gsm afgenomen, al een week, omdat ze naar zijn mening te jong was voor een vriendje. Genoeg ge-sms't, vond hij. Ze was achttien. Het was belachelijk. Hoe dan ook: Claire maakte het niet veel later uit met dat vriendje, rookte joints en trok haar zwarte kleren uit de kast. Een week later had die gast een nieuwe vlam en had Claire oma's stem niet meer gehoord.

Claire en ik gingen oma groeten in het mortuarium, al zagen we daar allebei tegen op. Mijn vader vond het beter dat we zagen dat ze dood was, omdat het anders niet zou doordringen. Ik keek naar haar (een seconde? twee seconden?) en ging weg zonder haar aan te raken. Claire zat langer dan een uur op een stoel naast de kist. Niemand van ons, alleen mijn moeder, mocht naar de begrafenis.

'Jullie oma wou toch niet dat mama en ik trouwden, laat staan dat ze wou dat we kinderen kregen, dus nu moeten jullie ook niet te veel om dat mens gaan rouwen, want ze heeft jullie nooit ge-

wild', had mijn vader gezegd. 'Daarbij, die kant van de familie kan mij echt gestolen worden.'

Claire stond machteloos. Mijn moeder had een grafsteen uitgekozen, ik één laatste herinnering: oma die de antenne van de oude radio uitschuift en naar een radiozender zoekt. En dat ding maar kraken.

'Was die grafsteen duur?' had mijn vader gevraagd.

Mijn moeder had haar schouders opgehaald.

'Ge zijt met uw vingers over de pagina's gegaan en de begrafenisondernemer heeft stop gezegd, of wat? Komaan, Charlotte, ge weet toch wel wat die grafsteen ons gekost heeft', zei mijn vader.

'Heeft', zei mijn moeder. 'Het is betaald, en daarmee ook afgehandeld.'

'Ah, zo zit dat,' antwoordde mijn vader, 'dat is een goeie. Die zal ik onthouden.'

De hele ochtend van de begrafenis probeerde Claire contact te maken met oma. Ik moest meedoen en mijn chakra volledig openen. Ik wist niet hoe dat moest en Claire evenmin. Ze zette de ramen voor de zekerheid ook open. Er ging geen lamp knipperen, er waaide geen deur open. In de dagen na oma's dood moest mijn moeder Claire's avonds vaak op het kerkhof gaan halen. Daar verdeelde mijn zus de bloemstukken over de graven, omdat ze het niet eerlijk vond dat de ene zerk bedekt was met bloemen terwijl ze er op een andere nog nooit één had gezien. Het zat diep. Dat voelde ik. Claire ging net niet zo ver dat ze een pendel of een ouijabord aanschafte om oma's geest op te roepen. Ze besloot om oma's energie op haar eigen manier te zoeken door in de hoek van haar kamer een 'bezoekhoekje' in te richten. Er lagen twee kussens en op de vensterbank stond een sneeuwbol met de Eiffeltoren in miniatuur. Ze was veertien toen ze voor haar verjaardag met oma een weekend naar Parijs ging en met dat souvenir thuiskwam. Ik wist niet wat ze met de sneeuwbol deed, of ze er alleen maar naar keek, of ze die op haar hoofd zette, of ze haar handen erboven liet zweven als een waarzegster, ik wist alleen dat hij belangrijk was.

Mijn zus heeft altijd iets gehad met rituelen. Als kind blies ze de pluisjes van wensbloemen de lucht in en plantte ze haar handen in het mos om het magma diep in de kern van onze aarde te voelen, nu legde ze haar handen op oude gevels en vroeg zich hardop af wat er zich in de loop van de geschiedenis achter had afgespeeld. Zulke belachelijke dingen. En toch. Soms lijkt het alsof ze dingen weet die mensen vandaag vergeten zijn.

Oma's geest kwam niet op het kussen zitten, daar heeft Claire me althans nooit iets over verteld.

'Ze wil niet met mij praten. Godverdomme, ik open mijn chakra toch', had ze gevloekt.

Ja, zij wel, maar ik opende mijn chakra niet, al zei ik dat ik mijn uiterste best deed en bleef ik dat herhalen. Ik geloofde er niet in en daardoor raakte ik Claire kwijt.

En toen, op een avond, ze zat in kleermakerszit op een van de kussens, liet ze me eindelijk zien wat ze met die sneeuwbol deed.

'Ge moet er onafgebroken naar kijken en dan, als alle sneeuwvlokjes neergedwarreld zijn, moogt ge pas gaan slapen.'

Als ze met Peggy een weekend naar zee ging, moest die sneeuwbol mee. Anders zou er iets ergs gebeuren. Dat geloofde ze. En ik geloofde dat ze dat geloofde.

'Maar Claire, er is toch al iets ergs gebeurd', probeerde ik eens.

Ze had mij lang aangekeken. En toen deed ze iets wat niemand verwachtte. Ze liet zichzelf gaan, liet zich meevoeren door overdreven emotionele uitingen. Diezelfde week nog fietste ze naar oma's huis in de Ridderstraat, trok er de drankkast open en ging naast de opgezette marter zitten. Daar stelde ze haar testament op en dronk intussen een halve fles Elixir d'Anvers leeg. Ik zou de sneeuwbol erven en alle boeken die ze bezat. Daarna reed ze met haar fiets in de gracht en bleef daar een tijd liggen. Een halfuur. Een uur? Twee uur misschien? We hebben het nooit geweten. Het was bijna lente, maar het vroom. Vanwege het testament in haar jaszak dacht mijn moeder dat Claire die avond een zelfmoordpoging had ondernomen. Als mijn moeder haar niet had gevonden, was Claire daar doodgevroren. Ik betwijfelde dat ten zeerste.